

ВЛИЈАНИЕТО НА УСЛОВИТЕ ВО СЕМЕЈСТВОТО ВРЗ ИНТЕРЕСОТ НА УЧЕНИЦИТЕ ЗА ПРЕДМЕТОТ МАТЕМАТИКА

*Валентина Палифрова*¹

Една карактеристика на математиката како предмет е таа што стекнатото знаење е трајно и служи за понатамошно напредување и повисок степен на знаење. Така на пример, ученик ако не ја научи таблицата за множење не може да напредува во погорните одделенија, или ако не ја разбере месната вредност на цифрите во еден број, не може да ги извршува зададените операции. Основното образование е период кога ученикот не само што стекнува со знаење, туку и се гради како личност за понатаму да продолжи како зрела индивидуа. Генерациите што поминуваат и оние што треба да дојдат, се градат како личност и стекнуваат образование и воспитание. Квалитетното образование е основа за општ развој на ученикот до зрела личност, [1,2].

Учениците го стекнуваат своето образование како резултат на тоа кој колку учел и се трудел, додека воспитанието се гради и стекнува од раното детство, па сè до крајот на животот. Главна и основна улога за развој на детето има семејството. Ако детето живее во семејство во кое има хармонија, љубов, почит и поддршка, тогаш тоа дете има и успех во учењето, [3,4]. Проблемите што ги имаат учениците како и прашањето „колку можам да учам математика“ се услови што влијаат врз нив, особено кога имаат страв од писмена работа или тест по математика. Токму тие услови во кои живеат, придонесуваат за постигнатиот успех по предметот математика, а мене ме поттикнаа да направам еден анкетен прашалник со кој ги испитувам овие проблеми, со цел да помогнам за нивно надминување.

Истражувањето е направено во ОУ „Атанас Нивичански“, с. Нова Маала, о. Василево на 112 ученици од VI до IX одделение во месец септември 2017 година. Добиените резултати се прикажени со табели, столбести и линиски дијаграми кои имаат за цел да го прикажат влијанието на условите во семејството врз интересот на учениците за предметот математика. Мотивот за да ја направам оваа анкета е успехот и интересот на учениците за предметот математика, како и влијанието на семејството врз нивниот успех на училиште.

1. АНКЕТЕН ПРАШАЛНИК

Секој испитаник имаше задача да пополни по еден анкетен прашалник со заокружување на избраниот одговор или допишување на одговорот, во зависност од прашањето. Анкетниот прашалник беше следниот:

АНКЕТЕН ЛИСТ од 2017/2018 год.

1. Образование на родители			
татко		мајка	
а	без обр.	а	без обр.
б	основно обр.	б	основно обр.
в	средно обр.	в	средно обр.
г	више обр.	г	више обр.
д	високо обр.	д	високо обр.

2. Вашето семејство има	
а	два члена
б	три члена
в	четири члена
г	пет члена
д	повеќе од пет члена

3. Број на ученици во семејството	
а	Еден ученик
б	Два ученика
в	Три ученика
г	Четири ученика
д	Пет и повеќе ученика

4. Возраст на родителите			
Мајка		Татко	
а	под 20 год.	а	под 20 год.
б	21 - 30 год.	б	21 - 30 год.
в	31 - 40 год.	в	31 - 40 год.
г	над 40 год.	г	над 40 год.

5. Кои од современите медиуми ги користите ви домот	
а	Дневен печат, списанија, весници
б	Радио, TV, DVD
в	Компјутер, таблет, телефон

Условите во семејството и интересот на учениците за предметот математика

Пол	машко женско	
Одделение	VI, VII, VIII, IX	
6. Дали родителите доаѓаат на родителска средба		
секогаш	понекогаш	никогаш

7. Колку време дневно вежбаш математика		8. Колку време неделно вежбаш математика	
а	1-2 часа	а	секој ден
б	3-4 часа	б	кога има домашна работа
в	повеќе од 5 часа	в	два пати неделно
г	не вежбам математика	г	никогаш

9. Дали некогаш си имал страв од тест, писмена или испрашување по предметот математика	
ДА	НЕ

10. Дали сега имаш страв од тест, писмена или испрашување по предметот математика	
ДА	НЕ

11. Дали некој од потесното семејство ти помага при решавање на математички задачи	
ДА	НЕ

12. Дали ако имаш услови во домот посетуваш некоја интернет страница по математика и која	
ДА	НЕ
www.ucimatematika.weebly.com	
www.matematirame.weebly.com	
друга интернет страница	

13. Оценка по математика на крајот на годината		
2014/2015	2015/2016	2016/2017
Одличен	Одличен	Одличен
Мн.добар	Мн.добар	Мн.добар
Добар	Добар	Добар
Доволен	Доволен	Доволен
Недоволен	Недоволен	Недоволен

14. Кои предмети ги сакаш

2. РЕЗУЛТАТИ ОД АНКЕТАТА

Во Табела 1 прикажан е вкупниот број на ученици, испитаници коишто се опфатени од VI до IX одделение. Од VI одд. вкупно се 22,32%, VII одд. 24,10%, VIII и IX одд. по 26,79% од вкупниот број испитаници.

Одделение	Број на ученици	%
VI одделение	25	22,32
VII одделение	27	24,10
VIII одделение	30	26,79
IX одделение	30	26,79

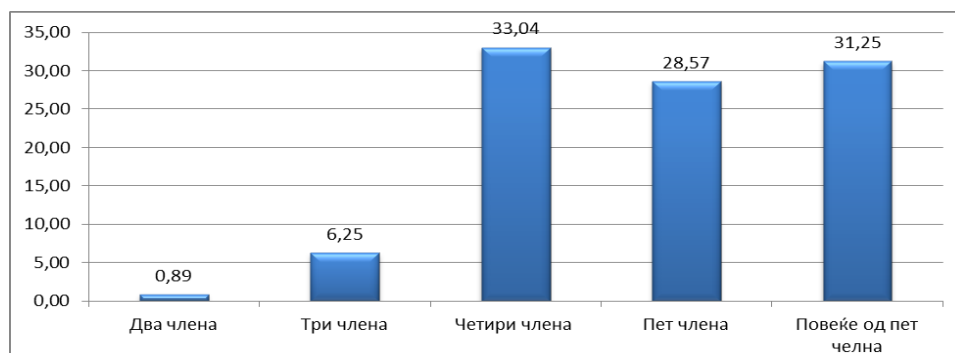
Табела 1. Вкупен број на ученици-испитаници

Во Табела 2 е прикажан процентот на полова застапеност на учениците, пришто машки се 57,14%, а женски 42,86%.

Пол на учениците	Машки	Женски	Машки %	Женски %
VI – IX одделение	64	48	57,14	42,86

Табела 2. Пол на ученици

Графичкиот приказ на Слика 1 се однесува на бројот на членови во семејството.

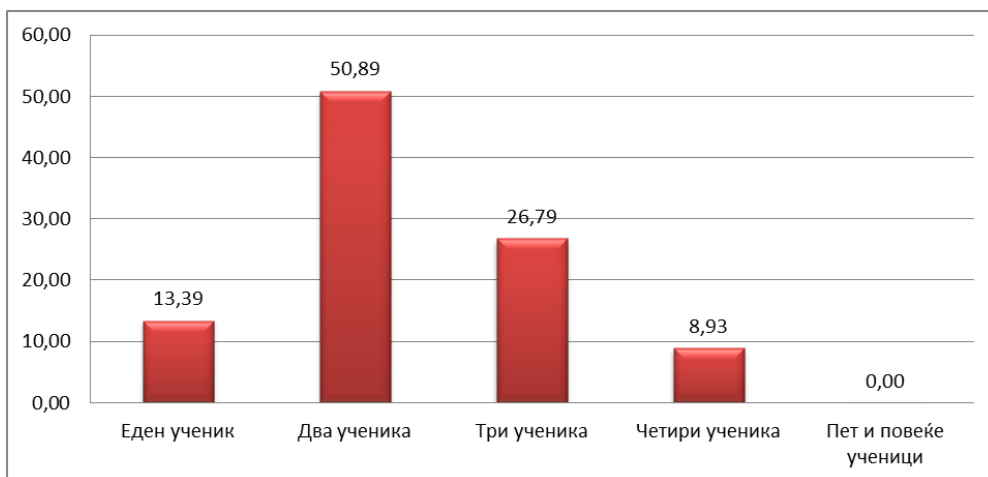
Слика 1. Број на членови во семејството.

Најголем процент бројат семејствата со четири члена 33,04%, потоа следуваат семејства со повеќе од пет члена 31,25%, семејства со пет

Условите во семејството и интересот на учениците за предметот математика

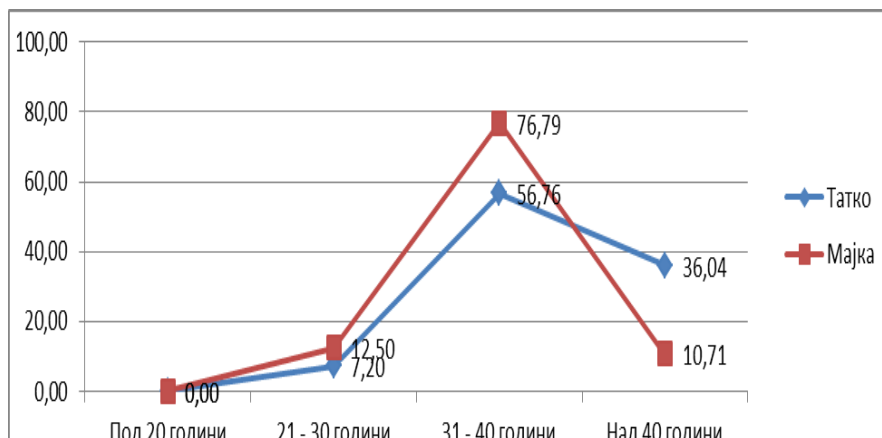
члена 28,57%, семејства со три члена 6,25% и семејства со два члена 0,89%. Притоа, најголем број на деца живеат во семејство со двајца родители.

Графичкиот приказ на Слика 2 ни дава претстава за бројот на ученици во семејството. Најголем број од семејствата (50,89%) имаат по два ученика, потоа следуваат семејства со три ученика (26,79%), следни се семејствата со еден ученик (13,39%) и на последно место се семејство со четири ученика (8,93%).

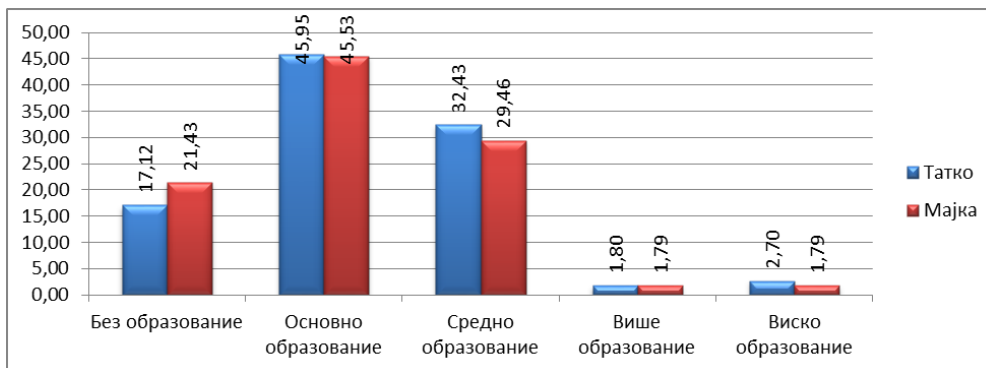
Слика 2. Број на ученици во семејството.

На Слика 3 е прикажана возраста на родителите изразена во проценти. Најголем процент од родителите се на возраст од 31 до 40 години, а најмал е процентот на родители помеѓу 21 и 30 години.

Слика 3. Возраст на родителите.

За да истражиме како образованието на родителите влијае врз успехот и интересот на учениците за предметот математика, ги собравме соодветните податоци. Резултатите прикажани на Слика 4 покажуваат дека најголем процент од родителите имаат основно образование и тоа 45,95% од татковците и 45,54% од мајките. Најмал процент од родителите имаат вишо образование, 1,80% од татковците и 1,79% од мајките. За жал најголем процент од родителите имаат завршено основно образование што во понатамошната табела за тоа дали некој од потесното семејство помага при решавање на задачи по математика, со НЕ се изјасниле 50,89% од учениците. Една од причините што родителот не може да му помага на ученикот, ниту да го насочува во позитивна смисла на повисок степен на знаење, е нискиот степен на образование кај родителот.

Слика 4. Образование на родителите.

Од табеларниот приказ (Табела 3) за присутност на родителите на родителска средба, скоро половина од родителите или изразена преку проценти, 46,43%, се секогаш присутни на родителски средби, 41,96% се понекогаш присутни на родителска средба и 11,61% никогаш не присуствуваат на родителските средби. Сметам дека, една од причините за недоаѓање на закажана родителска средба е нискиот степен на образование на родителите. Ако ги земеме податоците за образованието на едниот родител и тоа за таткото со основно и средно образование, и ако ги протолкуваме, ќе ги добиеме следните показатели: на родителска средба родители, т.е. татко, со основно образование има 45,95%, а од нив 39,15% не доаѓаат на родителска средба. Родители коишто имаат средно образование, таткото учествува со 32,43%, и само 9,18% не

Условите во семејството и интересот на учениците за предметот математика

доаѓаат на родителска средба.

Најголемиот број на родителите се со завршено основно образование. Сето тоа е во корелација и со успехот на учениците.

Присуство на родителите на родителска средба	Број на родители	%
Секогаш	52	46,43
Понекогаш	47	41,96
Никогаш	13	11,61

Табела 3. Присуство на родителите на родителска средба.

Како одговор на анкетното прашање дали некој од потесното семејство ти помага при решавање на математички задачи, одговор добивме дека 50,89% не добиваат помош, а 49,11% добиваат помош (Табела 4).

Дали некој од потесното семејство ти помага при решавање на математички задачи?	Да	Не	Да %	Не %
	55	57	49,11	50,89

Табела 4. Дали некој од потесното семејство ти помага при решавање математички задачи?

Помош од родителите при решавање на задачи, најголем процент има кај родители кои имаат високо или средно образование. Родителите кои се без образование процентуално значително помалку помагаат во решавањето задачи на своето дете. Тоа го покажува и самиот податок дека 75% од учениците-испитаници чии родители се без образование се изјасниле дека не добиваат помош од своите родители во решавање задачи.

Во Табелите 5 и 6 се одговорите на учениците во врска со прашањето дали некогаш имале и дали сега имаат страв од тест, писмена или испрашување по предметот математика. Притоа, 53,57% од испитани-

ците одговориле дека имале страв од предметот математика, а 46,43% од испитаниците немале страв од предметот математика. Споредено со денес, 70,34% од учениците одговориле дека не чувствуваат страв, а останатиот процент, 29,46% од учениците чувствуваат страв од предметот математика.

Дали некогаш си имал страв од тест, писмена, испрашување по предметот математика?	Да	Не	Да %	Не %
	60	52	53,57	46,43

Табела 5. Дали некогаш си имал страв од тест, писмена или испрашување по предметот математика?

Дали сега имаш страв од тест, писмена, испрашување по предметот математика?	Да	Не	Да %	Не %
	33	79	29,46	70,54

Табела 6. Дали сега имаш страв од тест, писмена или испрашување по предметот математика?

Причината за овие резултати, сметам дека е во тоа што кај ученикот уште од мали нозе, во потесното семејство се пренесува стравот од предметот математика, без да се соочува со последиците.

На следното анкетно прашање, дали ако имаш услови во домот, посетуваш некоја интернет страница по математика, 50,89% одговориле дека не посетуваат, додека 49,11% посетуваат интернет страница. Овие резултати укажуваат на проблемот на недоволно развиена свест кај учениците и самоиницијативност да се посети интернет страница по математика за проширување на своето знаење и за вежбање задачи по математика.

На прашањето по колку време дневно вежбат математика, најголем број од испитаниците – 65,18% одговориле дека вежбаат еден до два часа. Најмал број од испитаниците – 2,68% вежбаат повеќе од пет часа. Од три до четири часа вежбат математика 11,60% од учениците и дека не вежбат математика се изјаснила 20,54% испитаници.

На прашањето, кога учениците во текот на неделата најмногу вежбат математика, 55,35% од учениците одговориле дека вежбаат кога

Условите во семејството и интересот на учениците за предметот математика

имаат домашна работа – задолжение, додека 8,93% од учениците никогаш не вежбаат математика (Слика 5).

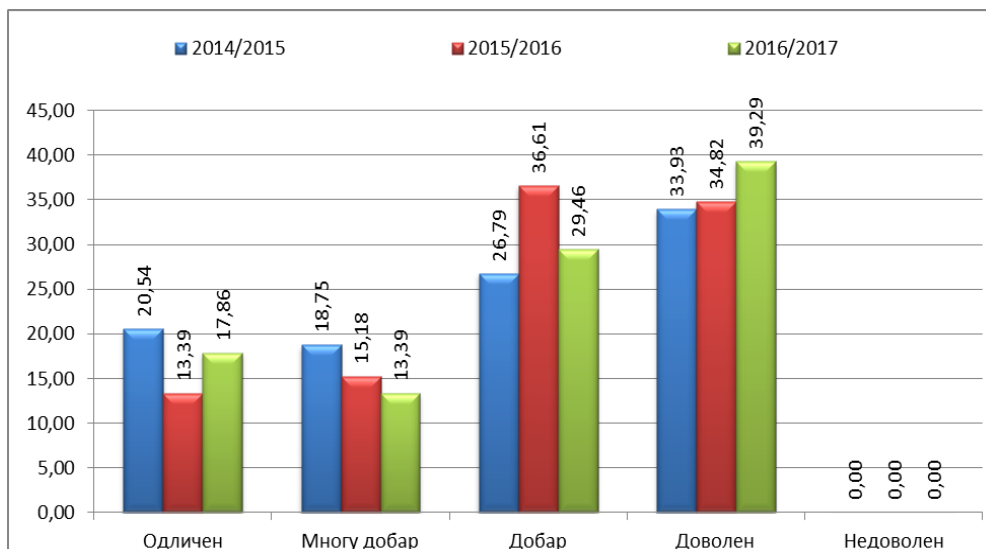
Слика 5. Денови во неделата за вежбање математика.

Следната Табела 7 и Слика 6 ни даваат приказ на оценките по математика од учебната 2014/2015 година сè до учебната 2016/2017 година. Најголем процент ученици со доволен успех бележи учебната 2016/2017 година – 39,29%. Ученици со добар успех со најголем процент се забележуваат во учебната 2015/2016 година. Најмногу ученици со многу добар успех бележи учебната 2014/2015 година, а во истата учебна година има и најмногу одлични ученици. Следната година бројот на одлични ученици се намалува, а се покачува бројот на ученици со добар успех.

Сметам дека овие резултати доаѓаат оттаму што генерациите се менуваат, има ученици кои завршуваат и ученици кои преминуваат од пониско во повисоко одделение. Повисокиот успех во изминатите години се должи на тоа што учениците-испитаници биле во пониски одделенија. Разгледувајќи ја учебната 2015/2016 година, од одличните ученици дел го задржуваат своето знаење, а дел од одлични преминуваат во добри ученици. Промената на средината, а со тоа и промена на стандардите и критериумите за оценување влијаат врз оценката на учениците.

Оценки по математика на крајот на годината						
	2014/2015		2015/2016		2016/2017	
	Ученици	%	Ученици	%	Ученици	%
Одличен	23	20,54	15	13,39	20	17,86
Многу добар	21	18,75	17	15,18	15	13,39
Добар	30	26,79	41	36,61	33	29,46
Доволен	38	33,93	39	34,82	44	39,29
Недоволен	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Табела 7. Оценки по математика на крајот на годината

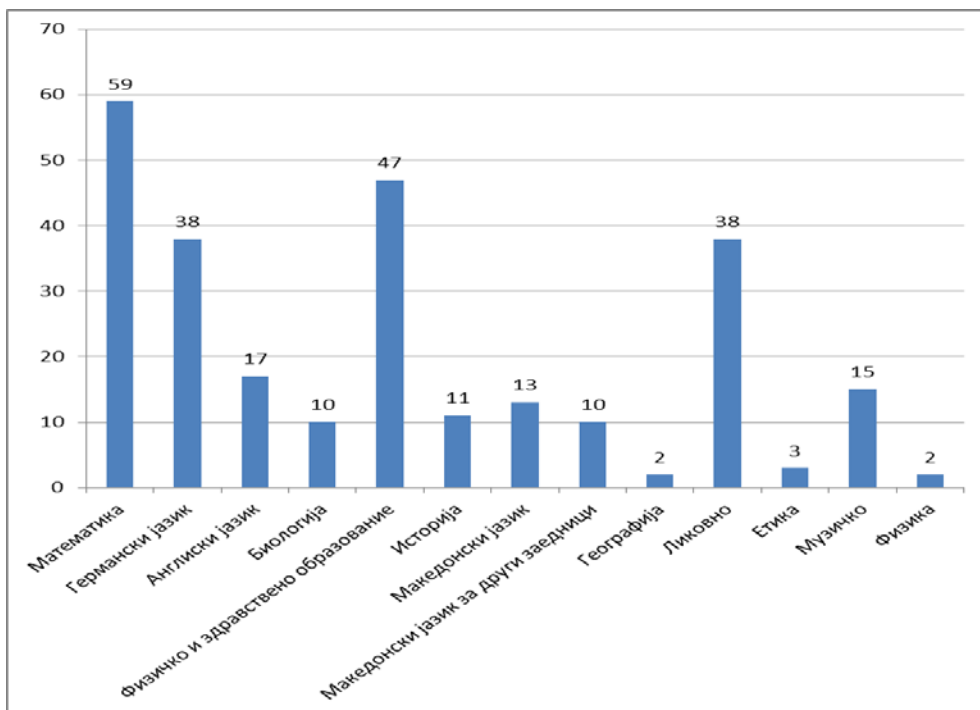

Слика 6. Оценки по математика на крајот на учебната година во проценти

Од добиените одговори од анкетата направена на 112 ученици се гледа дека условите во семејството имаат големо влијание врз интересот на учениците за предметот математика. Главни фактори за тоа влијание се: образованието на родителите, доаѓањето на родителска средба и помошта која ја добиваат учениците од потесното семејство во решавање задачи по математика. Анкетата се завршува со прашањето за

Условите во семејството и интересот на учениците за предметот математика

омилен предмет, каде што учениците за омилен предмет го избраа предметот математика (Слика 7).

Слика 7. Омилен предмет.

3. ЗАКЛУЧОК

Резултатите од спроведената анкета за влијанието на семејството врз интересот на учениците по предметот математика ја покажуваат поврзаноста на образованието на родителите, нивната посета на родителските средби, со оценката на учениците по предметот математика. Ученикот кој живее во семејство исполнето со хармонија, позитивен став на родителите по предметот математика се создаваат услови за учење. Со тоа се гледа влијанието на семејството врз интересот на учениците по предметот математика. Со задавање на домашна работа и нејзината изработка, кај учениците создава интерес, љубопитност и креативност по предметот математика. Со комуникацијата на родител – наставник, ученикот доаѓа до поголем успех во учењето. За успешна настава потребно е добра наставна програма, наставник кој ја реализира наставната програма и ученик кој ја изучува наставната содржина.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] M. Simidžija, *Kvalitet uspeha i razvoja školske dece do četvrtog razreda osnovnog obrazovanja* (2010),
<http://www.cqm.rs/2010/pdf/37/69.pdf>
- [2] O. Tomić, *Porodica kao sredinski činilac u razvoju darovitosti kod učenika*, Izvršno veće AP Vojvodine, Novi Sad, ISSN 1820 - 1911, 14 (2008), 589 – 620,
<http://www.uskolavrsac.edu.rs/Novi%20sajt%202010/Dokumenta/Izdanja/14%20Okrugli%20sto/TomicO%20-%2050.pdf>
- [3] J. Трајановска, *Социјализаторска функција на семејството - правни аспекти*, Фебруари, 2016.
<http://www.pravdiko.mk/wp-content/uploads/2016/01/semejstvo.pdf>
- [4] *Uspeh u školi počinje kod kuće* - Mozgalica Образовни центар,
<http://www.mozgalica.rs/uspeh-u-skoli-pocinje-kod-kuce/>

¹ ОУ „Атанас Нивичански“ –
с. Нова Маала, општина Василево, Р. Македонија
e-mail: palifrovalentina@yahoo.com

Примен: 15. 01. 2018

Поправен: 11. 03. 2018

Одобен: 12. 03. 2018

Објавен на интернет: 24.09.2018